

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди на період до 2030 року»

1. Мета

Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з реалізації Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди на період до 2030 року» (далі – проект акта) розробленого з метою затвердження плану заходів з реалізації Оновленого Національно визначеного внеску України до Паризької угоди до 2030 року та виконання міжнародних зобов’язань України щодо скорочення викидів парникових газів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект акта розроблений з метою забезпечення виконання міжнародних зобов’язань України за Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та Паризькою угодою, а також відповідно до листа Секретаріату Кабінету Міністрів України від 16.02.2022 № 4544/0/2-22 до листа Секретаря Ради національної безпеки і оборони України щодо виконання пункту 8.2 протоколу № 25 засідання Ради національної безпеки і оборони України від 30.07.2021 про Оновлений національно визначений внесок України до Паризької угоди.

Зміна клімату є однією з глобальних проблем сучасного світового розвитку з потенційно серйозними загрозами для глобальної економіки та міжнародної безпеки внаслідок підвищення прямих і непрямих ризиків, пов’язаних з енергетичною безпекою, забезпеченням продовольством і питною водою, стабільним існуванням екосистем, ризиків для здоров’я і життя людей. Низька здатність країни адаптуватися до проявів зміни клімату, таких як повені, посухи, руйнування берегів і тривалі періоди з аномальною спекою, може привести до соціальної та економічної нестабільності. За останні десятиліття зміна клімату перетворилася на одну з найбільш гострих проблем світової економіки та потребує вироблення стратегій щодо скорочення викидів парникових газів та переходу до низьковуглецевого розвитку всіх секторів економіки.

Відповідно до Паризької угоди скорочення викидів парникових газів сприятиме утриманню зростання глобальної середньої температури та значно знизить вплив зміни клімату на економічну, екологічну і соціальну сфери.

Національною економічною стратегією на період до 2030 року, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 року № 179, а також Оновленим національно визначенім внеском України до Паризької угоди, схваленим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.07.2021 року

№ 868, визначено необхідність досягнення кліматичної нейтральності не пізніше 2060 року.

Крім того, Україна на політичному рівні підтримала Європейський зелений курс, який визначає комплекс заходів та політики ЄС на найближчі роки з метою сталого зеленого переходу Європи до кліматично нейтрального континенту до 2050 року.

Формування і подальша реалізація цілісних державних політик у сфері зміни клімату, гармонізованих з міжнародним законодавством, є складним завданням через мультидисциплінарний характер. Інтегровані рішення щодо скорочення викидів парникових газів та пом'якшення впливу і наслідків зміни клімату необхідно приймати для всіх секторів економіки.

У лютому 2022 року збройна агресія російської федерації та активні бойові дії на значній території України створили надзвичайні економічні виклики та проблеми, такі як втрата житла, руйнування енергетичної інфраструктури, прискорення інфляції; ускладнена логістика, руйнування об'єктів критичної інфраструктури.

Відбудова України повинна базуватись не лише на відновлені зруйнованої інфраструктури у тому вигляді, якою вона була раніше, а з урахуванням кліматичних цілей та цілей зеленої трансформації. Це повинно бути «зелене» відновлення з переходом до сталої конкурентної економіки, з огляду на останні тенденції в країнах ЄС.

В рамках набуття Україною статусу кандидата на членство ЄС, необхідно наблизити своє правове регулювання до європейського в рамках процесу євроінтеграції, посилити конкурентоспроможність та енергетичну незалежність, при цьому внести всій вклад до глобальної боротьби зі зміною клімату та сприяти виконанню кліматичних зобов'язань.

3. Основні положення проєкту акта

Проектом акта передбачено затвердження плану заходів з реалізації Оновленого Національно визначеного внеску України до Паризької угоди до 2030 року.

Проект акта містить ключові заходи в таких секторах:

- Електрична та теплова енергія;
- Постачання енергії;
- Промисловість;
- Транспорт;
- Будівлі;
- Сільське господарство;
- Відходи;
- Землекористування, зміни землекористування та лісове господарство;

- Кроссекторальні питання.

4. Правові аспекти

Акти законодавства, які містять правові підстави розроблення проєкту акта:

Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату»;

Закон України «Про ратифікацію Паризької угоди»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 липня 2021 року № 868 «Про схвалення Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди».

Інші нормативно-правові акти, що діють у цій сфері:

Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

Закон України «Про засади моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 07 грудня 2016 року № 932 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 878 «Про затвердження плану заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року».

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Фінансування заходів з реалізації проєкту акта буде здійснюватися за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів міжнародної технічної допомоги, внесків заінтересованих міжнародних організацій, а також інших джерел, не заборонених законом.

Обсяг видатків, необхідних для фінансування відповідних заходів, буде визначатися під час складання проєктів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік під час формування їх показників з урахуванням їх реальних можливостей.

Під час розроблення плану заходів відповідно до законодавства буде визначено органи виконавчої влади, відповідальні за здійснення конкретних заходів, строки їх виконання, а також оцінено та обґрунтовано обсяги необхідних

фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів та наявності інших джерел, передбачених законодавством.

Додаткові видатки бюджету на стимулювання та впровадження заходів з декарбонізації будуть здійснюватись за підтримки міжнародних фінансових інституцій, двосторонніх та багатосторонніх фінансових механізмів, приватного сектору, шляхом залучення додаткових міжнародних інвестицій, наявних та новостворених фондів за рахунок коштів міжнародних партнерів та проектів міжнародної технічної допомоги.

Фінансування видатків, необхідних для реалізації заходу зі збільшення частки приватного і громадського електричного транспорту забезпечуватиметься в межах проекту «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України», що фінансується Європейським інвестиційним банком на суму 400 000 тис євро.

Термомодернізації житлових та комунальних будівель забезпечуватиметься в межах коштів передбачених Фондом енергоефективності а також за кошти приватних ЕСКО-компаній, міжнародних фінансових організацій та коштів власників будівель.

Запровадження підприємствами систем енерго- або еко- менеджменту, проведення енергоаудиту забезпечуватиметься за рахунок підприємств. Виконання міжнародних зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, скорочення частки теплової генерації в енергетичному балансі та впровадження природоохоронних заходів здійснюватиметься за рахунок коштів операторів теплової генерації, кредитних коштів, орієнтовна сума яких складатиме 4,7 млрд євро та буде узгоджуватись з урахуванням наявних та кредитних коштів.

Реалізація заходів з попередження та деградації лісів, збільшення площин лісового фонду та перехід на ощадливі методи лісозаготівлі відбуватимуться в межах передбачених в державному бюджеті коштів, зокрема за рахунок програми КПКВК 2709060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді».

Виконання протягом трьох років основних заходів, спрямованих на комплексне впровадження системи торгівлі квотами на викиди парникових газів (далі – СТВ) в Україні відповідно до Директиви 2003/87/ЄС планується впроваджувати в рамках нової ініціативи Світового банку Партнерство з впровадженням ринків (Partnership for Market Implementation, PMI), до якої Україна долучилася у квітні 2021 року, з метою отримання грантової допомоги для комплексного впровадження СТВ та подальшого удосконалення системи моніторингу, звітності та верифікації викидів (далі – МЗВ) а також у рамках проекту GIZ (Проект Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) «Підтримка встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів (СТВ) в Україні»).

Також, на сьогодні ведеться робота та забезпечуються заходи щодо формування державної кліматичної політики в рамках проектів ЄС “EU4Climate” (Проект ЄС EuropeAid/140209/DH/SER/ UA «Посилення спроможності регіональних та місцевих органів влади для впровадження та застосування законодавства ЄС у сферах захисту навколошнього середовища, протидії кліматичним змінам та розвитку інфраструктурних проектів»), проекту CASE (Угода про фінансування між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу [Кліматичний пакет для стабільної економіки: (CASE) в Україні ENI/2020/042-818], Програми ЄС LIFE — Програми дій з довкілля та клімату.

6. Позиція заінтересованих сторін

З метою забезпечення громадського обговорення, відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 року № 996 проєкт акта буде розміщено на офіційному вебсайті Міндовкілля.

Проект акта стосується питань інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку та буде направлено на погодження до обласних державних адміністрацій та всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування.

Проект акта не соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної. Позиція відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови – відсутня.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності. Проєкт Закону не надсилається на розгляд Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проєкт акта сприятиме стимулуванню виконанню зобов'язань України у сфері європейської інтеграції зі зміненням міжнародного співробітництва з питань охорони навколошнього природного середовища.

У проєкті акта відсутні положення, що стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять

ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Відповідно до § 372 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, проект акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

До проекту акта проводиться процедура стратегічної екологічної оцінки відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту акта дозволить виконати вимоги Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Паризької угоди стосовно реалізації цілей Оновленого національно визначеного внеску України до Паризької угоди.

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на навколошнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, сприятиме декарбонізації економіки в таких основних секторах, як виробництво електроенергії та тепла, будівництво, промисловість, транспорт і сільське господарство, та досягненню углецево-нейтральної економіки до 2060 року.

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на стан здоров'я населення або його окремих груп за рахунок покращення якості навколошнього природного середовища.

Реалізація проекту акта матиме позитивний вплив на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, що сприятиме поліпшенню стану довкілля, забезпечить збереження природних екосистем, створить природне середовище, екологічно безпечніше для життя і здоров'я населення, а також дозволить залучити додаткове фінансування вуглецевих секторів та сприяти досягненню низьковуглецевого розвитку держави.

Зainteresована сторона	Вплив реалізації акта на зainteresовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний Залучення до процесу реалізації кліматичної політики органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату та збереження озонового шару	Дозволить змінити інституційну спроможність органів державної влади щодо реалізації державної політики у сфері зміни клімату та збереження озонового шару
Громадянське суспільство	Позитивний Підвищення спроможності населення та місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади реалізовувати заходи з підвищення стійкості і здатності адаптуватися до пов'язаних з кліматом негативних наслідків, ризиків і стихійних лих	Дозволить стабілізувати і поліпшити стан довкілля, забезпечити збереження природних екосистем та створити природне середовище, екологічно безпечніше для життя і здоров'я населення
Підприємства, установи, організації, що провадять діяльність	Позитивний Залучення секторів та окремих підприємств у досягненні загальнонаціональної цілі щодо скорочення викидів парникових газів	Дозволить залучити додаткове фінансування вуглецевих секторів та сприяти досягненню низьковуглецевого розвитку держави

**Міністр захисту довкілля
та природних ресурсів України**

Руслан СТРИЛЕЦЬ

_____ 2022 р.